

«Бекітемін»

/ Мектеп директоры: А.Ж.Достанова

Ембі қаласының жанындағы интернаты бар №7ЖББОМ КММ 10 сынып оқушыларына арналған «Қазақстан өсімдіктері» ақысыз үйірмесінің жылдық жоспары.

Үйірме жетекшісі

биология пәнінің мұғалімі: Ш.М.Танирбергенова

2023-2024 оқу жылы.

Оқушы келесіні білуі тиіс:

-Өсімдіктер әлемі туралы түсінігі болуы керек

-Өсімдік құрылысын сипаттай білу

-Өсімдіктердің ерекшеліктерін және ортақ қасиеттерін ажырата білу

-Жергілікті жерде өсетін өсімдіктер туралы түсінігі болу

Оқушы келесіні атқара алуы тиіс:

-Өсімдіктерді бөлімдерге жіктей алуы керек

-Дәрілік өсімдіктерді ажырата білуі керек

-Мәдени және жабайы өсімдіктерді ажырата білуі керек

-Сирек кездесетін өсімдіктерді тани білуі керек

-Көкөністер және жеміс-жидектерді ажырата білуі керек

Пәнаралық кіріктіру: География, экология

«Қазақстан өсімдіктері» үйірмесінің күнтізбелік тақырыптық жоспары

№	Сабақтардың тақырыбы	Сағат саны	Практикалық сабақтардың тақырыбы	Сағат саны
1	Кіріспе. Қазақстан өсімдіктері туралы жалпы сипаттама. Мәдени өсімдіктердің шыққан орталығы. Мәдени өсімдіктердің дәрілік қасиеттері. Мәдени өсімдіктерді қорға		Мәдени өсімдіктердің шыққан орталықтары /сызбанұсқа/	
2	Орман ресурстары оның маңызы. Қайыңдар тұқымдасы. Бұғы мүгі. Зеравшан аршасы. Қарағайлар тұқымдасы.		«Қарағайлы орманның маңызы» хабарлама	
3	Дәрілік өсімдіктердің шығу тарихы.			
4	Жергілікті жерде кездесетін дәрілік өсімдіктер		Жергілікті жерде кездесетін дәрілік өсімдіктер тізімін құру	
5	Жалбыз – тікен өсімдігі. Жалбыз – тікен өсімдігінің дәрілік қасиетін анықтау Қалақай өсімдігі. 2 Қалақай өсімдігінің ерекшеліктерін анықтау. Киік оты. Киік оты дәрілік өсімдігінің адам денсаулығы үшін пайдасын анықтау. Дермене Дермене өсімдігінің емдік қасиеті Итбүлдірген Итбүлдірген өсімдігінің		Зертханалық жұмыс 1 Қазақстанда сирек кездесетін дәрілік өсімдіктер	

	пайдасы Итмұрын Итмұрын өсімдігі.		
6	Шырынды және құрғақ өсімдіктер , оның түрлері. Шырынды және құрғақ өсімдіктер , оның түрлерінің сызбанұсқасы Жеміс – жидектер мен көкөністердің адам өміріндегі маңызы.		Тағам үшін пайдаланатын жемістердің тізімін құру
7	Дәрумендер түрлері қандай жеміс-жидектер мен көкөністердің құрамында болады? /зерттеу жұмысы/ Жеміс – жидектердің көбею түрлері. Тамырсабақ , калемше арқылы көбейту Тағам үшін пайдаланатын жемістер.		
8	Бөлме өсімдіктерінің шығу тарихы. Бөлме өсімдіктерін күтіп баптау. Бөлме өсімдіктерін күтіп баптауды үйрету Бөлме өсімдігінің көбею жолдары. Бөлме өсімдігінің дәрілік қасиеті.		2 Бөлме өсімдігінің көбею жолдарын іс жүзінде орындау.
9	«Қызыл кітабына» енген өсімдіктер Ірі жапырақты алкор және жұмыр бозтүк Сібір қандағашы,сарыағаш сарана,мамыр қынжығүлі олардың өсетін орны		
10	Ақ тұңғиық, жаңғақты латос Афлатун жуасы ,түпті жуа ,ұсақ торлы жуа, Суворов жуасы тіршілік ететін аумағы және оларды қорғау.		
11	Альберт қызғалдағы,Борщов қызғалдағы,Зинаида қызғалдағы. Қызыл адыраспан,Жетісу күренкөкгүлі Сарғылт құндыз шөп		
12	Қазақстанның қорықтары және саябақтары Алматы және Қорғалжын қорықтарында өсетін өсімдіктер		Алматы және Қорғалжын қорықтары»/бейнекөрсетілім
13	Барсакелмес және Үстірт қорықтарында өсетін өсімдіктер « Марқакөл және Ақсу – Жабағылы қорықтарында өсетін өсімдіктер 2«Марқакөл және Ақсу – Жабағылы қорықтары» /бейнекөрсетілім/		«Барсакелмес және Үстірт қорықтары» /бейнекөрсетілім/ 1
14	– Жабағылы қорықтарында өсетін өсімдіктер 2«Марқакөл және Ақсу – Жабағылы қорықтары» /бейнекөрсетілім/		
15	Наурызым және Батыс Алтай қорықтарында өсетін өсімдіктер Наурызым және Батыс Алтай қорықтары /бейнекөрсетілім/		
16	Табиғи саябақтар Табиғи саябақтарға саяхат		Саяхат Қазақстандағы ботаникалық

Түсінік хат

Биология пәні бойынша «Қазақстан өсімдіктері» тақырыбында үйірме жоспары құрылды. Үйірмені оқыту жас ұрпақты Қазақстан өсімдіктері туралы білімінің кеңеюіне, тірі табиғаттағы өсімдіктердің орны туралы білім жүйесін қамтамасыз етуге, сондай-ақ қоршаған әлемнің материалдық бірлігі туралы білімдерін қалыптастыруға көмектеседі.

Үйірме жоспарының білім мазмұны теориялық және практикалық оқытуға бағытталған тақырыптарды, практикалық дағдыларды меңгерту мақсатында қарастырылған. Үйірме жұмысын өткізу үшін дәріс, ой-толғау, акция, байқау семинар т.б. оқыту әдістерін пайдалану көзделген. Оқыту кезінде оқушылардың топтық жұмыстарын ұйымдастырумен қатар, жеке оқушының ерекшеліктері ескеріледі.

Оқыту үрдісі кезінде оқушылардың ғылыми, ақпараттық әдебиеттермен, электронды тасымалдағыш құралдармен жұмыс істеуі, интернет желілеріндегі материалдарды пайдалануы жүзеге асырылады. Нәтижесінде оқушылардың әдебиеттерді таңдап алу, конспект жасау, салыстыру, шағын жобалар құрастыру, көпшілік алдында өз ой-пікірін айта білу дағдылары қалыптасады. Оқушыларды өз бетімен жұмыс жасауға ізденгіштікке, жоспарлай білуге үйретеді.

Оқушылар мұғалімнің тапсырмасы мен талабын орындайтын орындаушы ғана емес, оқыту процесінің барлық кезеңінде белсенділік танытатын тұлға болуы тиіс. Аталған мақсатқа жету үшін оқыту процесінің барысында оқушының бақылау, салыстыру, жүйелеу, негізгі мен жалпыны айыра білу қабілеттерін біртіндеп, үздіксіз дамыту керек. Зерттеу әдісі оқытудағы басты үдеріс болып табылады. Зерттеулер мен айналысқан оқушылар алдына белгілі бір проблема қойып, олардың жауаптарын табуға тырысады.

Бұл дағдылар болашақта олардың жоғары оқу орнында оқыған кезінде көмектеседі.

Мақсаты:

Қазақстан өсімдіктері туралы, олардың құрылысы мен тіршілігін салыстыру нәтижесінде өз ара ерекшеліктерімен ортақ қасиеттерін анықтауда басқа да биологиялық заңдылықтарды оқушыларға ұғындыру, табиғатқа денген сүйіспеншілігін қалыптастыру.

Міндеттері:

-Оқушыға өсімдіктердің әр алуандығын, табиғаттың тұтастығын құндылығын және ондағы өзінің орнын сезінуге мүмкіндік беру:

- «Мен және табиғат» жүйесіндегі өз ара қарым-қатынас жағдайын ұғындыру

-қоршаған ортаны және өсімдіктерді қорғауға тәрбиелеу.

-Өсімдіктерді қорғаудың экологиялық негіздерін білу;

-Экологиялық білім, әдеп, сана мен мәдениетті қалыптастыру.

-Анықтамалық, ғылыми әдебиеттермен, мерзімдік басылымдармен, интернетпен жұмыс жасап еркін ақпарат көздерін пайдалана білуге бау

Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар:

17	Қазақстандағы ботаникалық бақтар	бақтар. хабарлама	
18	. Экология ғылымының мақсаты мен міндеттері. Экология ғылымының калыптасу кезеңі мен құрылымы.		
19	Литосфера құрылымы, тіршілік үшін маңызы.		
20	Жер бетінің бүліну себептері мен зардаптары. Топырақты қорғау шаралары		
21	.Жергілікті жердің топырақ құрамының ерекшеліктері . Атмосфера қабаты, құрамы, маңызы, қабаттары	Атмосфера қабаты, құрамы, маңызы, қабаттары.сызбанұсқа	
	Ауа қабатының ластануы. Озон қабатының жұқаруы. Қышқыл жаңбырлар. Ауа қабатын қорғау шаралары. Көгалдандыру.		
22	Су қабаты. Су айналымы. Судың тіршілік үшін маңызы. Судың ластану себептері, зардаптары.		
23			
24	Өсімдіктердің көптүрлілігі, таралуы, маңызы Өсімдіктерді қорғау.		
25	Қоршаған ортаның химиялық ластануы. Қоршаған ортаның физикалық ластануы. Қоршаған ортаның биологиялық ластануы. Қоршаған ортаның адам іс-әрекетінен ластануы.		
26	Экологиялық табиғи апаттар, зардаптары.		
27	Көгалдандыру-баршаға ортақ іс	Экологиялық табиғи апаттар, зардаптары.кесте құру.	
28	Біздің айналамыздағы сұлулық. Сурет байқауы .		
29	«Сүйікті мектебіме-сүйікті гүлім» акция		
30	«Мектебіміздің гүлденуі-туған жеріміздің гүлденуі!» оқушы шығармашылығы		
31	«Менің ауылым-ең таза ауыл» акциясы. «Менің қосар үлесім»		
	«Ең жасыл сынып бөлмесі» байқау		

32	<p>Дала өсімдіктеріне жалпы сипаттама Таңгажайып гүл- қалампыр Жіңішке жапырақты жиде«Атаңнан мал қалғанша, тал қалсын» мақал-мәтел айту сайысы</p>			
33	<p>Жергілікті жерде өсетін дәрілік өсімдіктердің тізімін құрастыру. Кеппешөптер дайындауды үйрену</p>			
34	<p>Қорытындылау</p>			

Күтілетін нәтиже

- Оқушы өзінің жеке тұлғалық сипатын айқындайды , өзін-өзі бағалайды.
- Танымдық іс-әрекеті, тапқырлығы артады, қызығушылығы оянады.
- Жоғары деңгейдегі оқу дағдылары дамиды, ізденеді, ойларын жеткізеді.
- Өсімдіктердің маңызын түсінеді, дәрілік өсімдіктерді ажырата